

Van het bestuur

Voor u ligt de voorjaarseditie van de Witrikbode. We lopen daarmee iets achter op het geplande schema. Dat komt deels door de personele situatie in het bestuur. We zoeken al meer dan een jaar naar twee nieuwe bestuursleden, waaronder een voorzitter, maar die zijn nog niet spontaan komen aanlopen. Arie van Buuren, de waarnemend voorzitter heeft door ziekte lang aan de zijlijn gestaan, maar recent hebben de doctoren met een ingrijpende operatie zijn hart weer in orde gebracht. Arie is nu herstellende en hoopt binnenkort zijn plaats in het bestuur weer te kunnen vervullen.

Door de ziekte van Arie zijn we ook wat achterop geraakt met bedrijfsbezoeken en keuringen, maar Jan Fred Nijman heeft zijn oude liefde nog eens opgepakt en gaat samen met Jan van den Braak op pad. En als de verdere revalidatie van Arie de positieve kant op blijft gaan, dan hoopt ook hij weer voor de Witrik op pad te kunnen gaan.

Bij de Zeldzame Huisdieren zijn nieuwe ontwikkelingen gaande, waarvan verslag in deze bode. Wij als stichting werken aan een nieuwe flyer voor de nodige PR.

Secretariaat
Pytsje van der Veen
It Skeanpaed 3
9287 NL Twijzelerheide
stichtingdewitrik@gmail.com

Dat alles gaat met enige kosten gepaard en daarom doen we zoals elk jaar een beroep op een bijdrage van uw kant. Binnenkort kunt u een verzoek van die strekking verwachten.

Met verwachting gaan we de zomer tegemoet. Mocht u intussen interesse hebben in deelname aan het bestuur of een kandidaat kennen, aarzel dan niet om het te laten weten.

André Helder

Plaatje met een praatje

Van de familie Smelt in Winsum (Gr) ontvingen we een stel foto's van pasgeboren kalfjes. Daarbij één vaarskalfje. Dat was het eerste in bijna een jaar. Er zijn wel wittrikkalveren geboren, maar dat waren allemaal stiertjes. En nu dan toch een vaarsje. Hopelijk hebben ze bij Smelt de komende tijd meer geluk. Maar het kalfje in het stro geeft wel weer moed om door te gaan.

Erfgooier Teun

Bij KI Kampen is vorig jaar Erfgooier Teun ingezet, een 100% HF (Ferro x Potter P). De eerste kalveren zijn geboren, fors gebouwde brede dieren met een goed type. Ze hebben een mooie wittrik aftekening. Er komen ook tevreden berichten uit Duitsland. Helaas beschikken we niet over foto's.

Voor wie er over denkt Teun te gebruiken: reken op normaal formaat en een fraai type. Hij vererft een redelijk aantal liters dikke melk met sterke verhoging van het vetgehalte en ruime handhaving van het eiwit. Qua exterieur valt hij in de middenmoot.

Afscheid van Rosa

Rosa is een witkikkoe en tegelijk een museumstuk. Want Rosa woont in het rundveemuseum Aat Grootes in Aartswoud.

Verschillende witrik liefhebbers kennen het rundveemuseum, want onze stichting hield er in 2019 de jaarlijkse witrikdag. Het rundveemuseum is gevestigd in een oude boerderij. De veestapel bestaat uit vertegenwoordigers van origineel Nederlandse rassen, zoals FH, MRIJ, maar ook de heidekoe en de witrik. Daarnaast zijn er vertegenwoordigers van diverse Nederlandse dierenrassen. De boerderij is enerzijds museum, maar is ook een plek waar mensen terecht kunnen die wat moeite hebben om elders aan de slag te komen. Je zou het dus ook een zorgboerderij kunnen noemen.

Rosa was één van de eerste bewoners van het museum. Ze kwam in 2013 als driejarige, geschonken door Corine Klos en Stefan Poel. Ze was met haar gespikkelde kop en grote horens een boegbeeld in de koppel. Maar de ouderdom begon haar sporen te trekken bij Rosa. Ze werd moeilijk ter been en dat gaf problemen zowel in de wei als in de potstal.

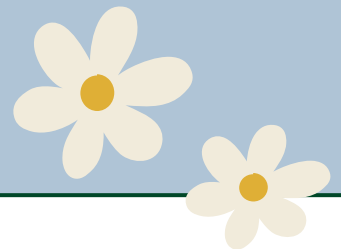

Het einde naderde, maar hoe leg je dat uit aan haar verzorgers, die een sterke emotionele band met haar hadden. Er werd gekozen voor een zacht afscheid: een bijeenkomst met alle betrokkenen, waarna Rosa rustig kon worden afgevoerd naar een plek die in mensentermen als hospice zou kunnen worden aangeduid.

Die bijeenkomst was op 30 maart. Alle verzorgers waren er en ook het bestuur van het museum was aanwezig. En er waren vertegenwoordigers van onze Stichting Witrik en de SZH. Vaste museumfotograaf Hanneke de Boer had een prachtige fotoserie samengesteld, met vele herinneringen aan het leven van Rosa. Daarna mocht ik een presentatie houden over witikken: wat is een witrik, komen ze veel voor, bij welke rassen en in welke landen. Vervolgens hield Henk Sulkers een korte inleiding over de Stichting Zeldzame Huisdierrassen en de genenbank, waarbij hij met een recent voorbeeld kwam van een stier die na 50 jaar weer een nakomeling kreeg. Dit soort dingen helpt om het levend erfgoed te behouden.

Hierna begaven de aanwezigen zich naar de stal, waar Rosa nog eens alle aandacht kreeg. Het museum raakt niet zonder witikken, want Rosa heeft in de afgelopen jaren wel voor nakomelingen gezorgd. Voor wie die wil zien: ga gerust eens naar Aartswoud voor een bezoek aan het Rundveemuseum.

André Helder

Fraaie Durango-dochter

Van KI Samen ontvingen we een foto van de wel zeer fraaie Grashoek Duizendblad.

Duizendblad is een uniek voorbeeld van KI-Samen fokkerij, want haar pedigree bevat liefst 8 generaties KI Samen stieren op rij. Ze is een dochter van Keyenberg Durango en stamt van moederszijde uit de Silke-familie. De eigenaren bestempelen haar als een harde, probleemloze koe die ruim boven het bedrijfsgemiddelde produceert. Geboren in juni 2022, kalfde ze op precies 24 maanden voor de eerste keer en in juni wordt haar tweede kalf verwacht.

Zeldzame rassen overleg SZH

Op zaterdag 22 maart werd in de Schakel in Nijkerk het zeldzame rassenoverleg gehouden. De dag viel dit keer in maart vanwege de MKZ dreiging in januari. In de opening door SZH voorzitter Gerrit Tacken werd aangestipt dat het doel van de SZH 'het overbodig maken van de zichzelf' helaas nog niet in zicht is met de toenemende vergrijzing onder houders.

Toekomst voor erfgoed

Komend jaar gaat SZH door met overleg in diverse platforms om samen knelpunten en kansen te signaleren. Daarnaast zijn overige werkveld overleggen met bijvoorbeeld overheid, onderwijs, kleinschalige slachters en organisaties zoals Caring Farmers van groot belang om samen op te trekken en in te kunnen springen op recente ontwikkelingen.

Ook is er aandacht voor de cultuurhistorische waarde van de oorspronkelijke rassen. Samen met diverse verwante organisaties wordt in mei een netwerkdag levend erfgoed georganiseerd bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE). Daar wordt een eerste aanzet gemaakt om krachten te bundelen van professionals die zich bezig houden met plantaardig en dierlijk levend erfgoed.

In 2026 bestaat SZH vijftig jaar. Ter gelegenheid hiervan zal een jubileumboek worden uitgegeven.

Zwartbles Ras van het jaar 2025

Stamboekvoorzitter Wiepke Lam bracht een enthousiaste presentatie over de Zwartbles. Het ras heeft twee foktypen, met ieder een eigen organisatie. Dus anders dan bij de Witrik, waar we ook twee types hebben, maar die gaan samen in één fokkerijorganisatie.

Lopende projecten

De resultaten van het onderzoek Dubbeldoel Natuurlijk zijn gelanceerd. Met de website kleinschalig boeren is informatie gebundeld die onder andere voor houders van zeldzame rassen van belang is.

Van geitenrassen wordt een populatieanalyse gemaakt voor de rassen die vallen onder de Nederlandse Organisatie voor de Geitenfokkerij (NOG). CGN is gestart met een analyse naar de Groninger blaarkop met als onderzoeksvraag 'Wat is het langetermijneffect van het bloedspreidingsplan dat 20 jaar geleden werd ingezet?'

Voor onderzoek naar diversiteit in de Nederlandse schapenrassen wordt DNA en wol verzameld.

Voor kleindieren wordt in kaart gebracht welke registratiesystemen er gebruikt worden om de fokkerij te ondersteunen en hoeveel genetische variatie er is in de populaties.

Workshop 1: De WHY van je organisatie

Tessa Burgers en Johanna Folkers van de organisatie tijd voor Actie, namen de aanwezigen mee in de wereld van de jonge(re) vrijwilliger. Hoe vind je aansluiting met een nieuwe generatie aan houders en fokkers. Tijdens de workshop was er veel tijd voor inbreng en het delen van eigen ervaringen.

Workshop 2: CGN 'Fokken doen we samen'

Presentatie door Mira Schoon. Genetische variatie is nodig om te kunnen selecteren op eigenschappen. Daarom is gezamenlijke registratie van belang. Door die registratie worden ook trends in de populatie zichtbaar. Maar waar let je dan op? Bedenk hoeveel effect je hebt op het kenmerk waarop je selecteert.

Veelgebruikte termen als type, gezondheid, robuustheid en zelfredzaamheid zijn niet makkelijk meetbaar. Daarnaast zijn sommige kenmerken nog positief of negatief van invloed op elkaar.

En wat is nu eigenlijk de rol van het stamboek in de fokkerij en het behoud van een ras?

- Stap 1: het fokdoel. Bepaal welke kwaliteiten van het ras belangrijk genoeg zijn om vastgelegd te worden. Het fokdoel is een combinatie van kenmerken.
- Stap 2: registratie. Hoe ga je deze kwaliteiten vervolgens specificeren. Je wilt de kwaliteiten natuurlijk wel meetbaar maken.
- Stap 3: weging. Welke kenmerken zijn belangrijker dan anderen.
- Stap 4: praktijk. Waar en hoe verzamel je de gewenste kenmerken en wie is waarvoor verantwoordelijk. Door fokkers het zelfde te laten doen geef je vertrouwen. Een combinatie van fysieke keuring en monitoren door eigenaars is ook mogelijk.
- Stap 5: de fokker. Hoe houd je de fokker betrokken? Daarvoor werden meerdere opties genoemd. Zoals speciale fok advies dagen bij het Gelders Paard of een mentor systeem. Daarbij worden nieuwe aan ervaren fokkers gekoppeld, dat goed werkte bij de Drentse heideschappen. Bij de Toggenburgers wordt regelmatig een themadag voor fokkers georganiseerd.

Het was leuk om te zien dat er tijdens de dag veel informatie werd uitgewisseld. Ook over de inhoud van de workshops werd tijdens de gezamenlijke lunch en na afloop van het programma verder gepraat. Deze kennisuitwisseling zal bij diverse groepen zeker uitwerking hebben.

Een zee van Witrikken

In Nederland zie je nergens zo veel Witrikken op een plek als bij Erik en Lisette van Oosterhout in Made. Hun bedrijf met ruim 100 melkkoeien en een eigen kaasmakerij telt zeker de helft Witrikken. Zij zijn zeer trouw in het registreren van hun gestreepte dames. Op 5 maart was het weer zo ver. Door Corona en door personele omstandigheden in de registratiecommissie waren we er in 2021 voor het laatst geweest en er stonden dan ook 47 Witrikken te wachten om ingeschreven te worden.

Zonder overdrijven een enorm aantal. We zijn er dan ook een hele tijd mee bezig geweest en het resultaat mocht er zijn. Op dit aantal schreven we 23 Fokdieren en 4 Plusdieren in. Overwegend zwarte en een handvol rode. Bij het jongvee zaten al meer rode Witrikken dus die verhouding gaat in de toekomst iets verschuiven. Door de jaren heen hebben we op Kaasboerderij 't Bosch in Made nu 232 Witrikken ingeschreven. Dat is toch het vermelden waard?

Lisette en Erik houden ook af en toe stiertjes aan uit mooie lijnen voor de opfok. Die worden gebruikt in de eigen fokkerij en worden ook verkocht aan andere geïnteresseerden. Als je ooit in de buurt van Made bent, loont het zeker de moeite om er eens te gaan kijken. Een rode Witrik koe op leeftijd is hun mascotte. Zij loopt in een wekje voor het huis en past op de kinderen van de kaasklanten. Betere ambassadeur is er voor dit bedrijf niet te vinden. Wij hadden een prachtige dag, Erik en Lisette een prachtig resultaat en de Stichting is bijna 50 geregistreerde Witrikken rijker. We komen ook graag bij u!

De registratiecommissie

Honderdste excellent koe is een witrik

Bij John de vries uit Boijl (Fr) is onlangs de honderdste excellent koe ingeschreven. Het gaat om Hellen 616. Hellen is een bijzondere koe, voor ons in de eerste plaats omdat ze de witrik aftekening heeft. Maar daarnaast stamt ze af van twee generaties eigen gefokte stieren. John de Vries heeft een eigen kijk op fokkerij, waarbij hij gebruik maakt van het aAa paringssysteem. Dat heeft hem in de loop der jaren een veestapel opgeleverd die melktype en kracht combineren en die best beenwerk bezitten. Die fokkerijstrategie leverde hem met Hellen 589 ooit een NRM-kampioenschap op. Wat is het geheim van dit succes? 'Vasthouden aan je fokdoel, goed koecomfort, goede voeding en niet meegaan in de wisselende trends in de fokkerij' zo vat de fokker zijn visie samen.

